

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1916.

Andra kammaren.

Nr 50.

Tisdagen den 4 april.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 28 och den 29 nästlidna mars.

§ 2.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionen, nr 109, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

till bankoutskottet propositionen, nr 124, angående understöd åt avlidne kronojägaren L. F. Engelmarks minderåriga barn;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 128, angående driftkostnader under år 1917 för egnahemslånefonden;

till lagutskottet propositionen, nr 129, med förslag till lag om fastställande av högsta pris å vissa varor vid krig, krigsfara eller andra utomordentliga, av krig föranledda förhållanden m. m.;

till bankoutskottet propositionerna:

nr 127, angående pensioner å allmänna indragningsstaten åt arbetarna vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori August Runnström och Carl Gustaf Eriksson;

nr 121, angående tilläggspension åt förre föreståndaren vid läroanstalten i Skara för överåriga dövstumma P. A. Borg;

nr 122, angående pension åt eldaren vid högre allmänna läroverket i Lund Måns Jönsson; och

nr 123, angående pension åt trädgårdsbiträdet A. Andersson;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 119, angående försäljning av tvenne till förra majorsbostället Gudhem nr 1—9 i Gudhems socken hörande områden;

till bankoutskottet propositionen, nr 120, angående ersättning från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond åt avlidne bar-

beraren I. A. Dahlins änka Netty Magdalena Dahlin, född Svedberg, och fem minderåriga barn;

till statsutskottet propositionen, nr 125, angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente);

till bankoutskottet propositionen, nr 112, angående pension åt bergsprängarförmanen E. Svensson m. fl. arbetare vid vattenfallsstyrelsens arbeten;

till lagutskottet propositionen, nr 116, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13, 16 och 41 §§ i lagen om arbetarskydd den 29 juni 1912 samt till lag om utsträckt rätt att i visst arbete använda manliga minderåriga av viss ålder; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 117, angående inköp av ett område vid karantänsanstalten å Fejan; och

nr 118, angående förvärfvande för telegrafverkets räkning av en fastighet i Flen.

§ 3.

Herr *Olaussons m. fl.* på kammarens bord liggande motion, nr 245, som nu föredrogs, remitterades till lagutskottet.

§ 4.

Vidare föredrogs, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 6 och 46—49, bankoutskottets utlåtanden nr 22 och 25, lagutskottets utlåtanden nr 23 och 24, andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6 samt andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 5.

§ 5.

Herr statsrådet *Vennersten* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 130, angående ändrad lydelse av § 13 mom. 1 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor;

nr 131, angående vidtagande av vissa eldsäkerhetsanordningar i lantmäteristyrerelsens hus till skydd för därvarande arkiv;

nr 132, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 11 § i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering; samt

nr 133, med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen angående sparbanker den 29 juli 1892 och till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 18 september 1903 angående tillsyn å vissa penninginrättningar, som driva sin rörelse utan av Konungen stadfäst reglemente.

Dessa propositioner blevo på begäran bordlagda.

§ 6.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Interpellation.

Herr Olausson, som yttrade: Herr talman! Bland alla de svårigheter och faror kriget medfört även för ett neutralt land som vårt, är minfaran uteslutande kusterna en av de allvarligaste. För fiskare och kustbefolkningen över huvud taget äro de talrika minförekommsterna en källa till ständig oro. Ute på fiskeplatserna uppträda ej sällan dessa drivande i stort antal och uteslutande kusten göra de strandhugg och bringas till explosion.

För att minska den med minorna förenade faran har flottans avdelningar i uppdrag att söka infånga dessa och oskadliggöra desamma. Vi få också nästan dagligen läsa meddelanden från marinstaben om sprängda minor. Det är givet, att detta förhållande, att minorna tillvaratagas, skall bereda ökad trygghet såväl för de sjöfarande som ock för kustbefolkningen i övrigt. Emellertid kan det ifrågasättas huruvida landets intressen äro bäst betjänta av att minorna förstöras. Varje mina betyder ju ett ganska ansevärt värde och då vi dessutom genom fångsterna av desamma skulle kunna öka vår egen försvarsberedskap på detta område, kan man fråga sig om det icke vore förståndigare att tillvarataga och desarmera minorna utan att bringa dem till explosion.

Det är ett ganska betydande antal minor, som sedan krigsutbrottet hamnat vid våra kuster. Endast vid Gottland har ju omkring ett hundratal minor ilandflutit och på västkusten torde minförekommsterna vara minst lika stora. Sammanlagt torde antalet minfynd också utgöra mellan två och trehundra stycken. Det hade säkerligen utgjort ett ingalunda oväsentligt tillskott till vårt minförråd om dessa minor tillvaratagits och desarmerats. Att det i alla fall icke varit möjligt att på detta sätt oskadliggöra alla minfynden får man förutse, men med flertalet av dem torde det gått för sig. Så har exempelvis meddelats, att särskilda militäravdelningar varit utsända uteslutande Gottlands kuster för att förstöra de farliga flytpjäserna. Där skulle det säkerligen gått lika lätt att endast desarmera minorna.

I vårt västra grannland har man i detta avseende visat sig mera mån om att tillvarataga det tillskott av försvarskraft, som minfynden utgjort. Det har i pressen uppgivits, att resultatet blivit att omkring 600 stycken minor tillvaratagits och införlivats med norska marinens förråd.

Jag har tillåtit mig påpeka dessa omständigheter därför att det väckt särskilt västkustbornas uppmärksamhet detta onödiga förstörande av flytminorna. Vid ett fiskläge på västkusten tog befolkningen också för någon tid sedan saken i egna händer och bärgade en uppfiskad mina. Minan skruvades isär och krutet i densamma skulle ha tillvaratagits om icke tillstädeskommande

Interpellation. militärer låtit kasta det i sjön. Händelsen visar emellertid, att arbetet med en minas desarmering icke behöver vara så svårt eller riskabelt.

(*Porta.*)

Någon åtgärd från flottmyndigheternas sida i denna riktning har, så vitt känt är, icke vidtagits. Visserligen har Kungl. Maj:t befallt, att minor som tillvaratagas, skola för undersökning insändas till mindepartementen i Stockholm och Karlskrona, men då detta tydligen icke innebär någon föreskrift om att anträffade minor i de fall det utan fara är möjligt, skola utan explosion desarmeras, har jag velat anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet rikta följande frågor:

1) Har statsrådet uppmärksammat att massor av flytminor, som under krigets lopp anträffats vid våra kuster, blivit förstörda, utan att försök gjorts att tillvarataga och desarmera dem?

2) Kan från statsrådets sida någon åtgärd vara att vänta i syfte att dessa minor bli tillvaratagna och tillagda flottans minberedskap på sätt som skett i Norge?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 7.

Herr *Pettersson* i Södertälje avlämnade två motioner, nr 246 och 247, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 95, med förslag till lag om expropriation m. m.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 8.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen

från statsutskottet:

nr 58, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående utgifter för kapitalökning i avseende å postverket; och

från bankoutskottet:

nr 60, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående årligt understöd åt vissa befattningshavare vid telegrafverket ävensom i ämnet väckta motioner.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

lagutskottets utlåtanden:

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag angående

ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik samt till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 15 § strafflagen; och

nr 27, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny förordning om automobiltrafik, dels ock fyra i ämnet väckta motioner; samt

jordbruksutskottets memorial och utlåtanden:

nr 38, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående väckt motion om försäljning av lägenheten Källstorp från förra militiebostället 1¹/₄ mantal nr 2, 3 och 4 Storegården i Nässjö socken av Jönköpings län;

nr 39, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut angående väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ökat statsbidrag till kostnaderna för lantmåteriförrättningar på landet;

nr 40, i anledning av väckt motion om belöning åt fiskaren August Danielsson m. fl. för arbeten till saltsjöfiskets befrämjande;

nr 41, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anläggande av transportabla sågverk å kronans domäner;

nr 42, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna;

nr 43, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbud mot tjurars utsläppande på allmänt bete;

nr 44, i anledning av väckt motion om ändring i gällande villkor och bestämmelser för den av staten utövade egnahemslänerörelsen; och

nr 45, i anledning av väckt motion om vidtagande av åtgärder för upplåtande till odling av tjänlig kronojord, belägen vid kommunikationsleder i Norrland.

§ 10.

Herr talmannen gav härefter ordet till

Herr vice talmannen, som anförde: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren behagade besluta, att på föredragningslistan för morgondagens plenum bland två gånger bordlagda ärenden först måtte uppföras statsutskottets utlåtande, nr 49, i anledning av väckta motioner om anslag till anläggande av en statsbana från lämplig anknytningspunkt å norra stambanan invid Stockholm till Kapellskär m. m., därefter bankoutskottets utlåtande, nr 22, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förslag till ny avlöningsstat för tjänstemännen vid Tumba pappersbruk, samt därefter bankoutskottets utlåtande, nr 25, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utvidgning av riksbankens verksamhet, och sedan ärendena i den ordning, de förekomma på dagens föredragningslista.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

En av herr *Lindmark* gjord anhållan att i anledning av dödsfall inom familjen erhålla ledighet från riksdagsgörömlen under 22 dagar från och med den 5 april blev av kammaren bifallen.

Vidare beviljades ledighet åt herr *Berg* i Staby under den 5 april.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,41 e. m.

In fidem
Per Crowwall.